

УДК 94:355.355(477) «1941/1944»

Юрій Левченко
(Київ)

УПРАВЛІНСЬКИЙ АПАРАТ НІМЕЦЬКИХ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ОКУПАЦІЇ 1941–1944 РР.

У статті проаналізовано управлінський апарат українських адміністративно-територіальних одиниць в роки окупації, які знаходилися під владою нацистської Німеччини.

Ключові слова: Друга світова війна, окупація, Україна, нацистська Німеччина, зона військового управління, дистрикт «Галичина», Райхскомісаріат «Україна», органи управління.

Під час Другої світової війни протягом 1941–1944 рр. Україна була окупована нацистською Німеччиною та її сателітом – націонал-легіонерською Румунією. Загарбники розчленували українську територію, утворивши низку адміністративно-територіальних одиниць, а саме: дистрикт «Галичина», Райхскомісаріат «України», «Військову зону України», а також три губернаторства: «Бессарабія», «Буковина» і «Трансністрія». Останні підпадали під владу націонал-легіонерської Румунії як плата їй за участь у війні. Три перші знаходилися під керівництвом нацистської Німеччини. Саме про них та їх управлінський апарат піде далі мова.

У радянський період тема управлінського апарату на окупованій території України розглядалася в контексті питання встановленого нацистського терору та грабунку. Свідчення цього знаходимо у працях В. Ковалю «Україна пам'ятає!», М. Загорюлька і А. Юденкова «Крах плану Ольденбург» та ін. У пострадянський період тематика змінюється і розглядається як складова частина питання адміністративно-територіального поділу України в роки окупації. Свідченням цього є статті П. Рекотова: «Органи управління на окупованій території України» та «Адміністративний, судовий та поліцейський апарат рейхскомісаріату «Україна». На сучасному етапі дана тема частково висвітлюється в наукових роботах, які присвячені окупаційному режиму в одній з перерахованих вище адміністративно-територіальних одиниць. Це праці А. Боляновського «Німецька окупаційна політика в Галичині в контексті гітлерівського «нового порядку» в Європі», А. Нестеренка «Окупаційний режим у військовій зоні України», І. Спудки «Німецька окупаційна політика у соціокультурній сфері в рейхскомісаріаті «Україна» та ін. З вищесказаного видно, що дана тема має поверховий розгляд і тому потребує більш глибокого дослідження на основі аналізу та синтезу праць попередників з даної тематики.

Саме тому для її розкриття автор ставить перед собою наступні завдання:

- 1) Проаналізувати управлінський апарат Зони військового управління, дистрикту «Галичини» та Райхскомісаріату «України».
- 2) Визначити вищу, середню та нижчу ланки органів управління в зазначених адміністративно-територіальних одиницях України та їх сферу діяльності.
- 3) На основі архівних матеріалів, наукових доробків і власного бачення скласти схеми управлінь адміністративними одиницями.

Плануючи війну проти Радянського Союзу А. Гітлер ще не знав, як виглядатимуть терени СРСР після війни. Так, 22 липня 1940 р. під час визначення цілей майбутньої військової кампанії, однією з них було «утворення підконтрольних держав: Україна, Білорусія та Прибалтійська федерація» [9, с. 3]. В ході уточнень

плану «Барбаросса» фюрер відмовився від надання будь-якої форми державності. Мова вже йшла про формування імперських комісаріатів, політичне завдання яких полягало у швидкому формуванні державних утворень під назвою – райхскомісаріат [1, с. 22]. Остаточо А. Гітлер визначився, що робити із захопленими територіями після перших воєнних успіхів. Окуповані терени Радянського Союзу набули значення колоній. Підтвердженням цього є засідання 16 липня 1941 р., під час якого він чітко зазначив свою позицію. Він наголосив на тому, що німці мають взяти у своє володіння «цей величезний пиріг» для того, щоб могли: по-перше, ним оволодіти, по-друге – ним керувати, по-третє – його експлуатувати [4, с. 124]. Тобто, захоплені радянські території повинні назавжди залишитися володіннями Німеччини.

22 червня 1941 р. нацистська Німеччина без оголошення війни напала на Радянський союз та на Україну, що була його складовою частиною, а через три дні наказом А. Гітлера від 25 червня 1941 р. вся повнота влади на окупованій території передавалась командуючим вермахту [10, с. 47–48]. На відміну від практики, що застосовувалась Німеччиною під час військових кампаній 1939–1940 рр., коли вся область окупації на період бойових дій залишалась підпорядкована військовому режиму, для СРСР була обрана інша стратегія – ведення цивільної адміністрації під час ведення військових дій.

Зона військового управління або «військова зона України» – це тиллові райони вермахту, територія яких обмежувалася по мірі просування вермахту вглиб СРСР шляхом передачі її територій до складу та управління цивільних адміністративних утворень: дистрикт «Галиччина», «Трансністрія», Райхскомісаріат «України».

«Військова зона України» включала в себе п'ять східних українських областей: Чернігівську, Сумську, Харківську, Сталінську (тепер Донецька) та Ворошиловградську (тепер Луганська), які упродовж всього періоду окупації перебували під управлінням вермахту, загальною площею 185 тис. кв. км. Крим було де-юре передано цивільній адміністрації, де-факто ним керувала військова адміністрація [5, с. 120]. Відносно підпорядкування груп армій східні українські області поділились наступним чином: під контролем групи армій «Південь» знаходились Донецька, Луганська, Сумська, Харківська та південні райони Чернігівської області, а під контроль групи армій «Центр» потрапили північні райони Чернігівської області.

Формування території військової зони України проходило поступово. Як зазначає дослідник А. Нестеренко, у процесі її створення можна виділити декілька етапів: 1) від 22 червня до 20 серпня 1941 р. – від початку війни до створення райхскомісаріату «Україна»; 2) від 20 серпня 1941 р. до 1 вересня 1942 р., – до «військової зони» входила більша частина Лівобережної України, а кордон з Райхскомісаріатом «Україна» проходив по Дніпру; 3) від 1 вересня 1942 р. до кінця окупації [6, с. 10].

Про управління військовою зоною йшлося в наказі В. Кейтеля 22 червня 1941 р. «Про управління в зайнятих областях». Тут говорилося: «Належні до захоплення німецькими військами області СРСР в ході операцій вважаються, (до подальших вказівок) областю військових операцій. Військове командування має право в цих областях використовувати повну владу і уповноважене передати це право командуванню військових груп і армій [15, арк.19], [12, с. 90].

З вищесказаного видно, що найвищою ланкою управління у «Військовій зоні України» були керівники військового командування вермахту, а саме. А. Гітлер як фюрер та головнокомандувач збройних сил нацистської Німеччини. З 19 грудня 1941 р. він присвоїв собі звання головнокомандувача сухопутних сил (ОКХ). В. Кейтель – начальник штабу Верховного командування збройними силами нацистської Німеччини (ОКВ). Наступною ланкою був головнокомандувач групи армій «Південь», у різний час ними були: Г. Рудшted, В. Райхенау, Ф. Бок та ін.

З квітня 1941 р. була встановлена структура зони військового управління «Особливими вказівками щодо забезпечення. Частина С». У відповідності до цих

вказівок вона поділялась на райони армій, які склалися з району бойових дій, оперативного тилового району армій та тилового району груп армій. Від лінії фронту у напрямку до нацистської Німеччини послідовність структурних одиниць зони військового управління виглядала так: район бойових дій – оперативний район армій – тилловий район груп армій [3, с. 20–21].

Таким чином, в районах груп армій виконавча влада знаходилась в руках командувачів груп армій, в районах армій – командувачів армій, в районах бойових дій – штабу армійських корпусів, дивізій, в оперативних тиллових районах – коменданту оперативних тилів армій, в тиллових районах – командиру військ охорони тилів і командуючому військ охорони тилів, в районах дивізій – командиру дивізій охорони тилів, в районах польових комендатур – коменданту, в районах головних польових комендатур – коменданту, в районі місцевих комендатур – коменданту [14, арк. 2].

В районі бойових дій не створювалися управлінські органи. Тут влада знаходилась в руках військових. Оперативні тиллові райони армій поділялися на території, які управлялися польовими комендатурами та місцевими комендатурами. Тиллові райони груп армій поділялися на території, якими управляли дивізії охорони тилів та головні польові комендатури, а далі – польові та місцеві комендатури. Існували також гарнізонні комендатури та філії місцевих комендатур [14, арк. 2]. Наступною ланкою управління стали бургомістри громад та міста, завданням яких була охорона спокою і безпеки. Вони призначались комендантом польової або місцевої комендатури і відповідно були йому підзвітні [14, арк. 17]. Найнижчою ланкою управління був сільський староста, який відповідав за своє село та призначався бургомістром (Див. схему 1.).

Комендатури виконували два завдання: командне та управлінське. До першого відносилось забезпечення спокою в окупованих районах і охорона тилів. До другого – створення керівництва і контроль місцевих органів управління, мобілізація резервів для ведення війни [12, с. 90]. Головне завдання військової адміністрації полягало у «підготовці здійснення політичних планів імперського уряду на захопленій території», а всі заходи, здійснені у зоні військового управління мали бути спрямовані на те, «щоб забезпечити потреби німецьких і румунських військ» [12, с. 91].

На підставі декретів А. Гітлера від 17 та 22 липня 1941 р. «управління раніше належній Польщі областю Галичина переходить до Генерал-губернатора» [10, с. 58]. За розпорядженням Ганса Франка від 1 серпня 1941 р. на галицьких землях було запроваджено цивільну німецьку адміністрацію, підпорядковану урядові Генерал-губернаторства. Відповідно до цього Львівська, Дрогобицька, Станіславська, Тернопільська (без північних районів), загальною площею 48 тис. кв. км., як п'ята адміністративна одиниця увійшли до складу Польського генерал-губернаторства, яке було утворене 12 жовтня 1939 р. із «залишків» Польської держави. Саме Генерал-губернаторство поділялося на чотири дистрикти (округи): Краківський, Люблінський, Радомський та Варшавський з центром у м. Краківі. Очолював його відповідно Генеральний губернатор, який діяв від імені А. Гітлера та якому належала законодавча і виконавча влада [2, с. 74–75].

Новоутворений п'ятий округ отримав назву – дистрикт «Галичина» (Галіцієн). В адміністративному відношенні він поділявся на окружні староства (крайзгауптманшафти), округи (бецирки) та сільські общини (ландгемайнди). Всього на території дистрикту було утворено 17 окружних староств, але внаслідок реформування адміністративно-територіального поділу дистрикту 13 квітня 1942 р., залишилося 13, а згодом 11 окружних староств [8]. Також існували так звані виділені міста (крайзфрайштадти) [2, с. 42], [12, с. 97].

Вищезазначене доводить, що найвищою посадовою особою управління Польського Генерал-губернаторства був А. Гітлер як фюрер та Рейхсканцлер нацистської Німеччини, від імені якого керував Генерал-губернатор. Наступною

ланкою управління був Генерал-губернатор Г. Франк, в руках якого знаходилась законодавча і виконавча влада на території губернаторства. В дистрикті «Галичина» було запроваджено систему управління, відповідно до тієї, яка існувала в Генерал-губернаторстві. Вищою посадовою особою в дистрикті було проголошено губернатора. Першим був Карл Ляш, другим – Отто Вагнер. Постійним місцем його перебування і центром дистрикту стало м. Львів (Лемберг). Губернатор призначався і відкликався особисто Генерал-губернатором, й був відповідальним за впровадження у своїй окрузі наказів та розпоряджень останнього. Адміністративний апарат губернатора складався з ряду відділів та відомств, а саме: внутрішнього управління, фінансового, юридичного, господарського, продовольства та сільського господарства, лісового господарства, праці, пропаганди, науки та освіти, будівельного, нагляду за цінами і тройгандштелле (функції: 1. облік управління і оцінки державного майна, 2. облік управління конфіскованого майна, а також такого приватного майна, що вважалося як безгосподне).

Середньою ланкою управління й цивільної адміністрації водночас були окружні староства – (крайсгауптманшафти) й виділені міста (крайсфрайштадти), їхній управлінський апарат повторював вищенаведену структуру управління в цілому. Найвищими посадовими особами тут відповідно були: окружний староста – крайсгауптман та міський староста – штадтгауптман, завданням яких було запроваджувати у життя всі накази і розпорядження губернатора та генерал-губернатора на підпорядкованій їм території [16, арк. 2]. Наступною ланкою були гебіт та міські комісаріати, на чолі яких стояли гебіт й штадткомісари. Вони були підзвітні вищестоячим інстанціям. Гебіткомісаріати поділялись на ландгемайнди (сільські общини), на чолі яких перебували повітові комісари, підзвітні гебіткомісару. Нижчу ланку управління складали волосні громади, з волосними старійшинами на чолі. Вони були підзвітні повітовим комісарам. Найнижчу ланку управління складала сільська громада, яку очолював сільський голова, що був підзвітний волосному старійшині [8] (Див. Схему 2.).

17 липня 1941 р. наказом А. Гітлера було введено цивільне управління окупованими областями СРСР, утворивши «Міністерство окупованих Східних областей», яке очолив А. Розенберг. Під «окупованими Східними областями» розумілися території, що не входять до компетенції адміністрації прикордонних з імперією або з Генерал-губернаторством територій [17, арк. 24], [11, с. 51]. Завдання райхсміністра полягало у створенні цивільного управління в цих областях. «Він керує всіма управліннями цього краю і є представником суверенітету Німеччини» [17, арк. 6]. До складу міністерства входив департамент у справах України і Прибалтики, що поділявся на сім управлінь: політичне, економічне, технічне, адміністративне, кадрів, преси та пропаганди та культури. Найважливішими з них були: політичне – розробка і впровадження політичних принципів керування окупованими областями; управління – організація управління окупованими областями; економічне – організація виробництва і використання промислової та сільськогосподарської продукції; технічне – відало загальними питаннями, водним господарством [12, с. 91].

20 серпня 1941 р. А. Гітлер видав наказ про утворення Райхскомісаріату «України», який включав до свого складу «частину захоплених східних областей, населену українцями, оскільки вона не підвладна управлінню генерал-губернатора» [17, арк. 41]. Він охоплював території Рівненської, Волинської, Кам'янець-Подільської (тепер Хмельницької), Житомирської, Київської, Полтавської, Дніпропетровської, північні райони Тернопільської і Вінницької та східні райони Миколаївської та південні області Білорусі. Столиця місто Рівне. В адміністративному відношенні поділявся на шість генеральних округів: 1) «Волинь-Поділля» – Рівненська, Волинська і Кам'янець-Подільська області, а також південні райони Брестської і Пінської областей Білорусі, центр – м. Рівне; 2) «Житомир» – Житомирська, північні райони Вінницької, а також південні райони Поліської

області БРСР, центр – м. Житомир; 3) «Київ», – до складу якого входили Київська і Полтавська області, центр – м. Київ; 4) генеральний округ «Миколаїв» – Миколаївська (без західних районів) і Кіровоградська області, центр – м. Миколаїв; 5) «Таврія» – лівобережні райони Миколаївської (тепер Херсонської) і Запорізької областей, центр – м. Мелітополь; 6) «Дніпропетровськ» включав Дніпропетровську і частину Запорізької області, центр – м. Дніпропетровськ [17, арк. 11–13]. У свою чергу генеральні округи поділялися на 114 гебітів, які включали у себе 434 райони [11, с. 52]. Територія райхскомісаріату формувалася поступово. Так, у серпні 1941 р. його територія складала 71 тис. кв. км., 20 жовтня того ж року – 176 тис. кв. км., а 15 листопада – 235 тисяч кв. км. На 1 січня 1943 р. він обіймав територію України площею 339 275 кв. км. [4, с. 175].

Найвищою посадовою особою Райхскомісаріату «України» був райхскомісар, який призначався фюрером і був підзвітним райхсміністру «східних областей». Він відповідав за цивільне управління у своєму райхскомісаріаті, керуючись указами райхсміністра і управляв ним на власний розсуд [15, арк. 20], [17, арк. 6]. Райхскомісаром України було призначено Еріха Коха. Але не дивлячись на субординаційну підлеглість, Е. Кох звітував особисто А. Гітлеру, оминаючи А. Розенберга. Пояснювалося це тим, що для керування Україною у міністерстві східних територій немає потреби, і тому «не визнавав компетенції А. Розенберга в питаннях східної політики» [13, арк. 11]. Організація адміністративного апарату райхскомісара повторювала структуру апарату міністерства. Вона складалася з 4-х головних управлінь: центрального, політичного, господарського та технічного. Центральне займалося організацією управління в райхскомісаріаті. Політичне займалося розробкою політичних принципів і директив з керівництва. Господарське і технічне вирішували питання забезпечення, організації виробництва і використання промислової і сільськогосподарської продукції в райхскомісаріаті [11, с. 51].

Середню ланку управління складали генералкомісаріат і гебіткомісаріат. Генералкомісарів призначав А. Гітлер, вони керували генеральним округом на основі указів райхсміністра та розпоряджень райхскомісара і були підпорядковані райхскомісару [15, арк. 20], [17, арк. 7]. Гебіткомісарів призначав А. Розенберг, вони керували гебітами на основі указів генерального комісара й вищестоящих інстанцій. Були підзвітні генералкомісарам. Їхні апарати, як зазначає П. Рекотов, передбачали однойменні управління і відділи в спрощеному вигляді – деякі підвідділи об'єднувалися, а інші, навпаки, розділялися, що не було істотним відносно виконуваних ними функцій [12, с. 93]. В управлінському відношенні між генералкомісаром та гебіткомісаром діяв головний комісар, але він не був окремою інстанцією управління між ними. Він був уповноваженим генералкомісара, завдання якого було слідкувати за довіреними йому сферами управління за правильним проведенням керівництва. Він міг вимагати від гебіткомісара звіти з усіх питань, давати накази з усіх важливих питань [17, арк. 7]. У великих містах або крайгебітах, таких як Київ, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Кривий Ріг та Кам'янське управління знаходилося в руках штадткомісара, який підпорядковувався генеральному комісару. Невеликі міста з оргкомісарами підпорядковувалися крайгебітам [11, с. 52].

Нижчу ланку управління утворювали сільські, общинні, районні і міські управи. На чолі районів стояли начальники райуправ, а общинами управляли бургомістри. У керівника райуправи знаходилося загальне керівництво районом. Нижчою інстанцією місцевого управління була сільська управа, на чолі якої стояв староста [12, с. 94–95]. Окрім вищеописаного апарату управління А. Розенберга на території Райхскомісаріату «України» існував економічний апарат Г. Герінга, що відповідав за «економічне питання на окупованих територіях» та поліцейський апарат Г. Гімmlера, який займався питанням «безпеки та охорони на окупованих територіях» (Див. Схему 3).

Вивчивши архівні матеріали та наукові розробки, автор приходять до висновків, що заміна та вдосконалення керівних структур були обумовлені зміною

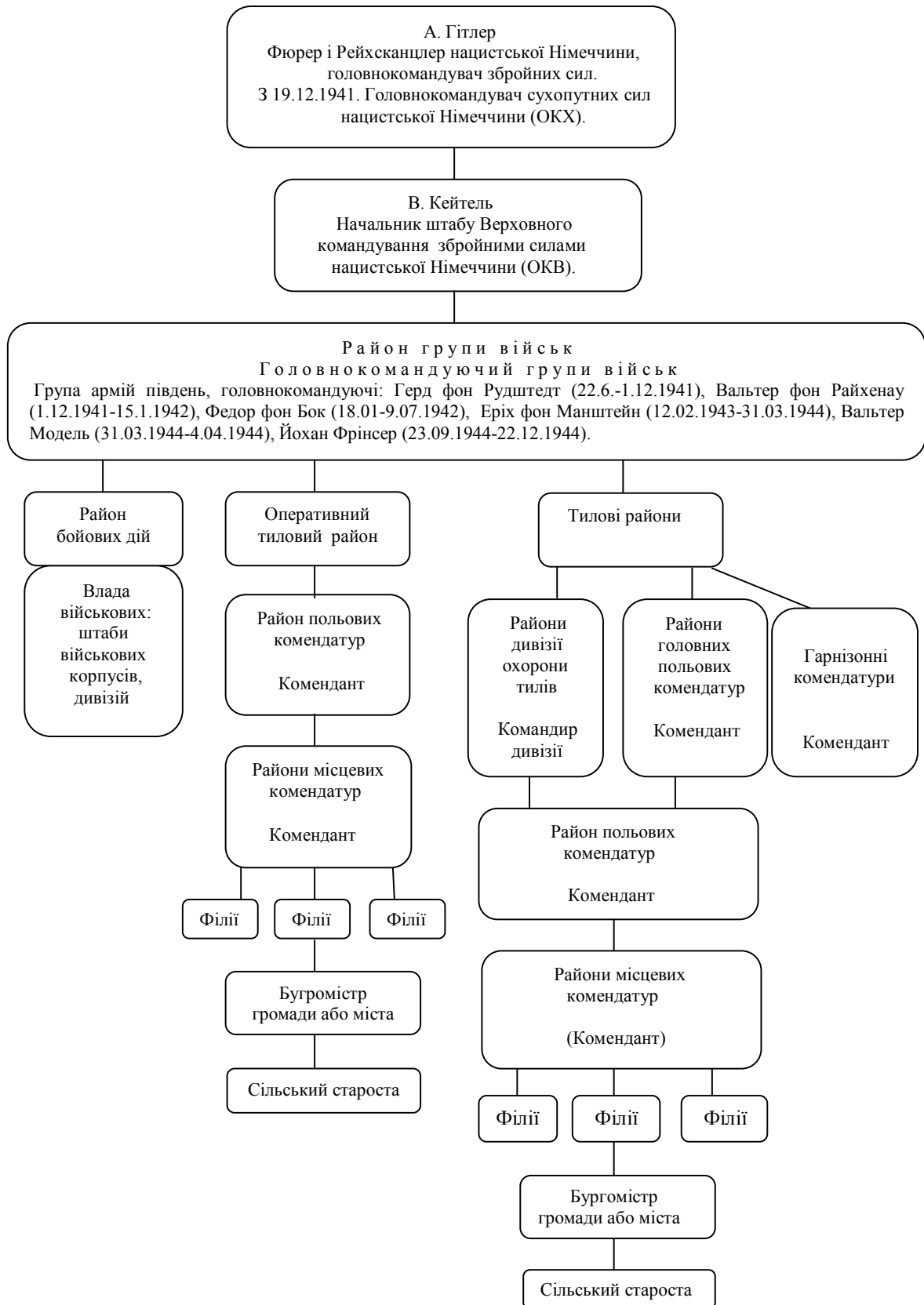

Схема 1. Управління «Військової зони України»
 (схема зроблена на основі: ЦДАВО України. Ф. КМФ-8. Оп.2. Спр. 332. – Арк 2, 17, 18 і на власному баченні автора)

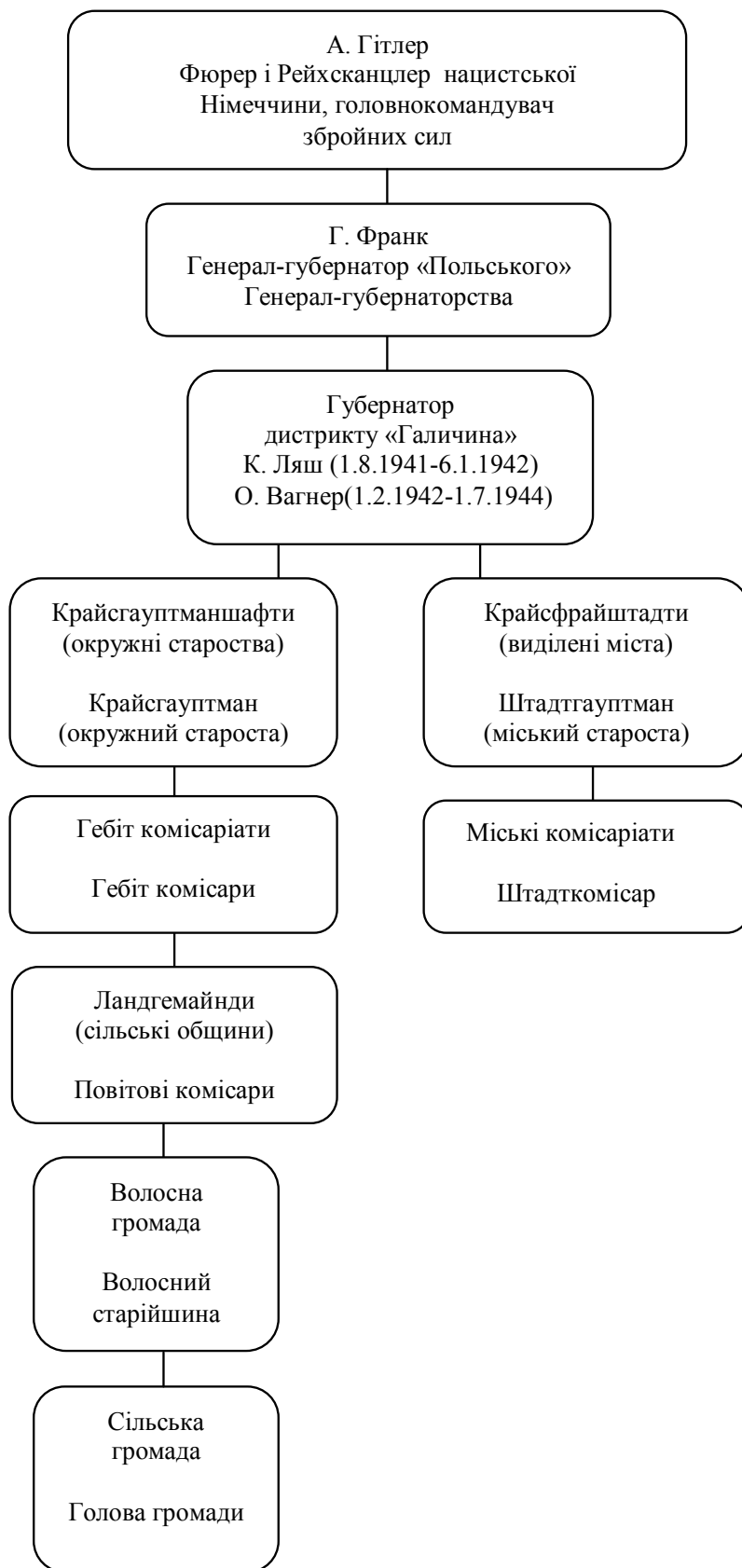

Схема 2. Управління в Дистрикті «Галичина»

(схема зроблена на основі: ЦДАВО України. Ф. 4620. Оп. 3. Спр. 239. – Арк 22, В. Офіцинський Дистрикт Галичина (1941–1944), історико-політичний нарис і на власному баченні автора)

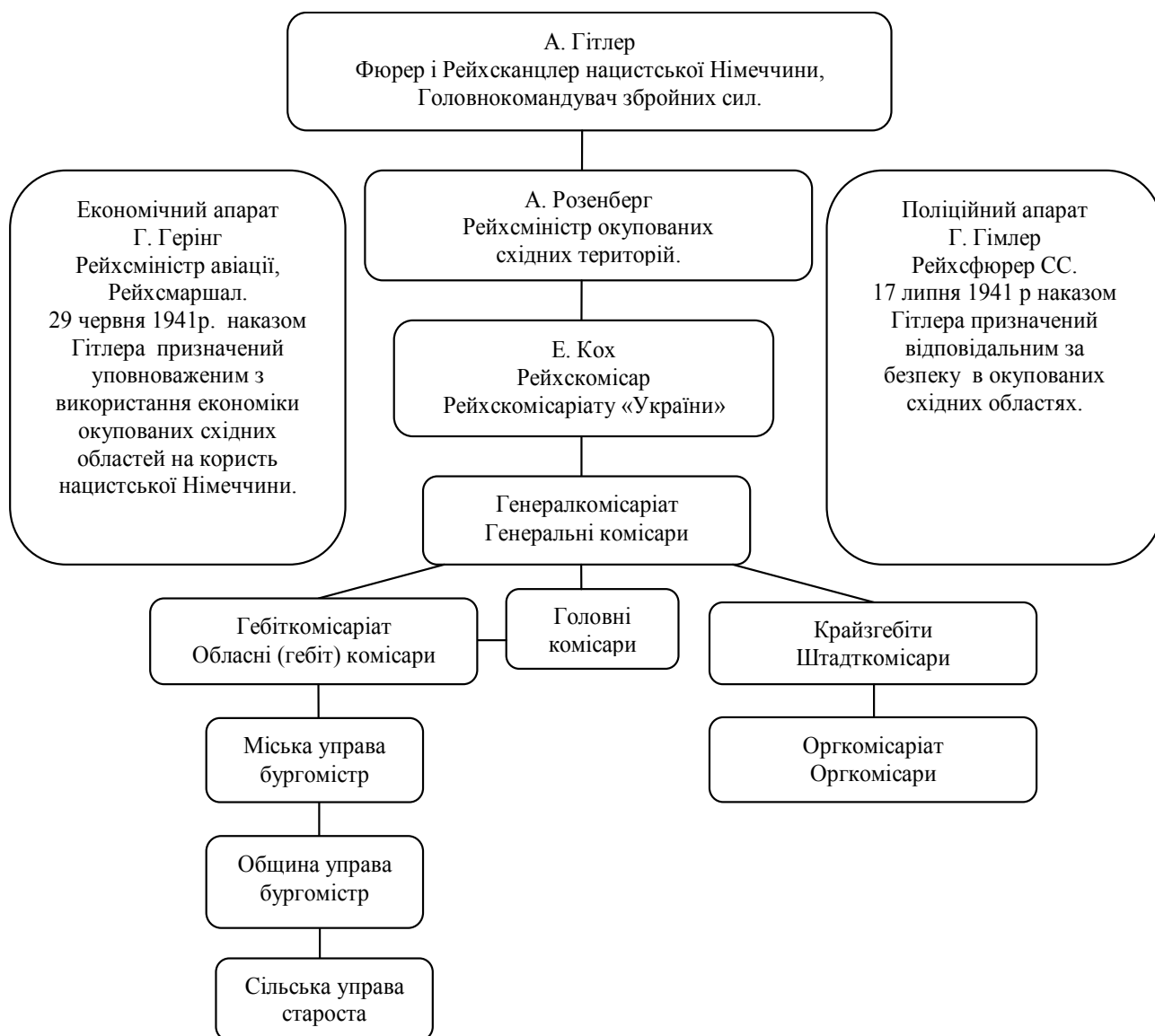

Схема 3. Управління в Райхскомісаріаті «України»

(схема зроблена на основі: ЦДАВО України.Ф. 4620. Оп. 5. Спр. 22. – Арк 6–9, ЦДАГО України Ф.1. Оп. 23. Спр. 533. – Арк 49 і на власному баченні автора)

стратегії воєнних дій, а також реалізацією створення нових адміністративно-територіальних одиниць на окупованій території України.

А. Гітлер був найвищою ланкою управління та ініціатором створення адміністративно-територіальних одиниць, про це свідчить наступне: 25 червня 1941 р. він передав всю повноту влади на окупованій території командуючим вермахту; декретами від 17 та 22 липня 1941 р. приєднав Галичину до Польського Генерал-губернаторства; 17 липня 1941 р. ввів цивільне управління окупованими східними областями; 20 серпня 1941 р. утворив Райхскомісаріат «України».

На думку автора, всі ланки управління у вищезгаданих адміністративних одиницях були трьохступневими: вища-середня-нижча і мали тоталітарний характер. Так, вища ланка видавала накази та розпорядження для середньої. Вона в свою чергу видавала накази для нижчої. І відповідно нижча звітувала про виконання наказів середній, а та в свою чергу вищій.

Система управління створених нацистською Німеччиною адміністративно-територіальних одиниць була спрямована на всеохоплююче керування захопленими територіями України, створена за зразком німецького управління.

В кожній з адміністративних одиниць управління мало свою специфіку створення та її реалізацію. Так, дистрикт «Галичина» був інтегрований до складу та управлінського апарату Польського Генерал-губернаторства. У Райхскомісаріаті «України» система управління була створена з нуля, а у «Військовій зоні України» управлінські органи знаходились в руках вермахту.

Перспектива використання результатів даного дослідження, на думку автора, полягає у розкритті управлінського апарату адміністративно-територіальних одиниць, що дає розуміння специфіки функціонування в окремій окупаційній одиниці, яка має певні відмінності.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Дашичев В. И. Банкротство стратегии германского фашизма. Исторические очерки, документы и материалы в 2 т. Т. 2. – М.: Наука, 1973. – 664 с.
2. Енциклопедія історії України: в 5 т./ Редкол.: Смолій А. В. (голова) та ін. Т.2. К.: Наукова думка. 2005. – 526 с.
3. Історія застерігає: трофейні документи про злочини німецько-фашистських загарбників та їх посібників на тимчасово окупованій території України в роки Великої Вітчизняної війни. – К.: Видання політичної літератури України 1986. – 264 с.
4. Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні. – Париж – Нью-Йорк – Львів, 1993. – 660 с.
5. Немятий Н.В, Григорович Ф.Д, Замлинський А.В, Коваль В.М, Кучер І.В, Тронько Т.П. Народная война в тылу фашистских оккупантов на Украине. 1941–1944 Т.1. К.: Наукова думка 1985. – 340 с.
6. Нестеренко А. В. Окупаційний режим у військовій зоні України в 1941–1943 рр. (адміністративний, економічний та соціокультурний аспекти). Автореф дис... канд. іст. наук. – К., 2005. – 19 с.
7. Німецько-фашистський режим на Україні. Збірник матеріалів і документів. К.: Державне видавництво політичної літератури. 1963. – 488 с.
8. Офіцинський В. Дистрикт Галичина (1941–1944), історико-політичний нарис // [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://exlibris.org.ua/distrikt/>
8. Порицький Л. Хто розробив план «Барбаросса»? //Дзеркало тижня, № 24 (348) 23–29 червня 2001.
9. Преступные цели – преступные средства. Документы об оккупационной политике фашистской Германии на территории СССР (1941–1944). М.: Госполитиздат, 1963. – 324 с.
10. Рекотов П. В. Адміністративний, судовий та поліцейський апарат рейхскомісаріату «Україна» // Нова політика. – 1997. – №3. – 51–56 с.
11. Рекотов П. В. Органи управління на окупованій території України (1941–1944 рр.) // Український історичний журнал. – 1997. – № 3. – С. 90–101.
12. Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (далі – ЦДАВО України). Ф. КМФ–8. – Оп. 1. – Спр. 11. Записки для фюрера з питання кордонів Рейхскомісаріату Україна про взаємини між Східним міністерством і міністерством пропаганди; опис експерименту по самоврядуванню округом «Локоть»; інструкції для уповноважених Міністерства з управління східними областями та ін. – Арк. 29.
13. ЦДАВО України. Ф. КМФ–8. – Оп. 2. – Спр. 332. «Последний доклад» об организации военного и гражданского управления оккупированными восточными областями в 1941–1943 гг. – Арк 133.
14. ЦДАВО України. Ф. 4620. – Оп. 3. – Спр. 264 Житомирщина під час німецько-фашистської окупації. Дисертація Стрельцова. О.А. липень 1941 – грудень 1943. – Арк 134.
15. ЦДАВО України. Ф. 4620. – Оп. 3. – Спр. 239. Режим і злочини німецьких окупантів на Тернопільщині. Підбірка документів. – Арк 43.

16. ЦДАВО України. Ф. 4620. – Оп. 5. – Спр. 22. Цивільне управління в зайнятих східних областях. Рейхскомісаріат «України». – Арк 91.

Левченко Ю. Управленческий аппарат немецких административно-территориальных единиц Украины во время оккупации 1941–1944 гг.

В статье проанализированы управленческий аппарат украинских административно-территориальных единиц в годы оккупации, которые находились под властью нацистской Германии.

Ключевые слова: *Вторая мировая война, оккупация, Украина, нацистская Германия, зона военного управления, дистрикт «Галиция», Рейхскомиссариат «Украина», органы управления.*

Levchenko U. The management apparatus of German administrative-territorial units during the years of occupation (1941–1944).

The paper explores the management apparatus of Ukrainian administrative units during the occupation, which were ruled by Nazi Germany.

Key words: *World War II, occupation, Ukraine, Nazi Germany, the zone of military control, District «Galicia», Reichskommissariat «Ukraine», organs of control.*

Одержано 09.09.2011